

DSL, Fynske Skovkreds og Erholm Gods havde d. 6. august 1992 kl. 13 - 16 inviteret til møde på Erholm. Emnet var dyrkning af nobilis. Specielt med henblik på planteafstand, tynding og klippemetode. Fyn er nobilis'ens højborg, her findes mange store og dygtige producenter. Skovr. Keld Velling, Broholm m.m. og skovr. Ole Fog, Hvidkilde er begge kendte for deres dyrkning, produktionskurver og stamtalsafviklingsmodeller (PS nr. 2). Velling og Fog's dyrkning benyttes som rettesnor i mange NOB-bevoksninger landet over.

Skovf. Claus Thomsen (C.T.) har tidligere i PS (nr. 8) præsenteret en stamtalsafvikling og et produktionsniveau, som har ligget markant højere end Velling og Fog's.

Mange var mødt frem på Erholm i forventning om at se Erholms fantastiske bevoksninger med egne øjne.

Stamtalsafvikling

Erholms idealmodel for stamtalsafvikling omfatter plantning på 1,85 x 1,65 m forbandt (= 2500 stk/ha). Planteafstanden er betinget af at hvert træ skal have plads til 5. grenkrans uden at grenspidsen afslides. Desuden skal der være mulighed for at klippemandskabet kan vandre fra ét træ til et andet. Nobilis'en anlægges som en blandingskultur med NGR, der tages ud som juletræer. Der kalkuleres med en udynding af 20% af stamtallet til ca. 2000 træer/ha. Den meget svage tynding bevir-

“Figur 1. Et kig ind i en nobilisklippebevoksning på Erholm. Træerne står tæt og der er alligevel et kraftigt udviklet skørt. Grenene får ikke lov til at gro ind i hinanden og give slidskader.

ker, at det er meget vigtigt, at de eksisterende træer er af god kvalitet, svage planter sorteres derfor fra ved plantning, der plantes efter bonussystem, uegnede planter skiftes ud i de første år. (Når C.T. tør plante på stort set blivende afstand, skyl-

des det, at de fleste indrømmer, at de under udvisning tager langt mere hensyn til træernes fordeling end til en selektion for kvalitet).

Klipning

C.T. kalder sin klipping for søjleklipping. Træerne står som blå-grønne søjler i bevoksningen med et skørt jævnt fordelt ned ad træet. Herved adskiller klippingen sig ikke fra andre produktionssystemer, der satser på en produktion af grønne og blå mellemgrene.

Klippingen burde snarere kaldes smal søjleklipping. Med et forholdsvist højt stamtal og et langt skørt, skal grenen starte tæt ved stammen for at også den nederste del af skørtet kan få lys. Der må ikke være nogen paraplyeffekt af krone og øvre skørt. Hvert år klippes 4. grenkrans på nær en gren. Denne gren klippes næste år med 3 kryds, herved fremkommer trædegrene på træet. I skørtet klippes grene, så snart disse er salgbar, eller når grene begynder at gro ind i hinanden.

Ved selvsyn var det muligt at konstatere, hvorledes sovende øjne danner baggrund for nye skud. 5 år efter klipping af en grenkrans er det muligt at klippe mellemgrene, hvor grenkransen før sad. De sovende øjne vækkes på stammen og på 2. ordens grene på trædegrenen i 5. grenkrans. Ved klipping hvert år ser det ud til, at man opnår, at nye sovende øjne vækkes hvert år.

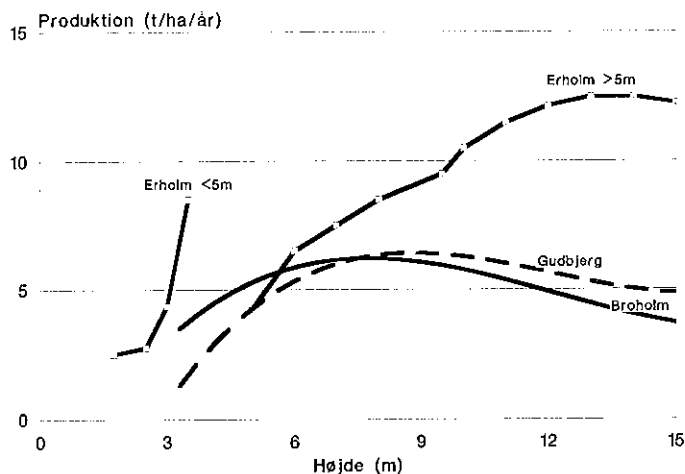
Alle “negative” grene klippes af. Grene

“Figur 2. På et udyndingstræ, der var blevet sektioneret, var det muligt at iagttage skørtets udvikling og livlig aktivitet fra “sovende øjne”.”

“Figur 3. På billedet er det muligt at følge dannelsen af en mellemgren fra “sovende øjne”. Grenenes alder er hhv. 2 - 6 år.”

“Figur 4. Produktionskurver for Erholm, Broholm og Gudbjerg. Kurverne viser produktion som ton klippegrønt/ha/år som funktion af højden. Erholmmaterialet er delt op i 2 kurver, én for bevoksninger mindre end 5 m og én for bevoksninger større end 5 m. I Erholmmaterialet bygger arealoppgørelsen på bevokset areal.”

trukket fra, således at hullets grænser gik 2 m fra nærmeste træ hørende til bevoksningen. Fradraget af areal p.g.a. huller var angiveligt ubetydeligt. Det stod således klart, at selv om data ikke var opgjort på samme måde, var dette ikke tilstrækkeligt til at forklare forskellen i produktionsniveau.

Systemerne står for fald?

Stamtalsafviklingsmodellen levner ikke megen plads til selektion, når først kulturen er startet. Det gør derfor ondt at konstatere klimaskader i form af brunfarvning af nåle i de yngre kulturer. Hvis disse skader er arveligt betinget, er der med de lave stamtal måske for lille selektionsmulighed. Algeforekomster i ældre bevoksninger optræder i disse år i stigende mængde også på Erholm. Forekomsten betyder, at grøntet ikke kan sælges. Vi kender kun én løsning på algeproblemet i dag, og det er tynding, som kan give lys og luft. Denne tynding betyder en nedgang i produktionen og er ikke ønskelig i henhold til systemet.

Erholm indstiller produktionen

C.T. afsluttede dagen med at fortælle den undrende forsamling, at Erholm trods deres overlegne dyrkningsresultater p.t. var i færd med at afdrive ca. 10 ha nobiliskulturer i juletræsstorelse. Distriktet (C.T.) forventer, at markedet for NOB-klippegrønt vil bryde sammen, at en stærkt stigende tilplantning og produktion vil føre til overproduktion og prisfald kun begrænset af klippe- og oparbejdningsprisen.

med grønt, som ikke er salgbar fjernes. Her ved undgås, at den smalle søjle med tiden bliver en bred søjle, som vil stille krav om en stamtalsreduktion. Klipping af negative grene er nødvendigt, og kan sammen med en tynding i internodiegrene og grene fra sovende øjne ses som en forudsætning for systemet.

Den smalle søjleklipping karakteriseres altså af en smal søjle, klipping af negative grene, klipping af grene så snart de er salgbare. Der lægges stor vægt på, at skørtet holdes tæt til stammen, samt at grenkransgrene klippes hvert år af hensyn til lystilgang og dannelsen af proventivskud.

Produktion

Det visuelle indtryk i bevoksningerne, hvor det var tydeligt, at der var et smalt, langt, højtproducerende skørt, blev suppleret af en sammenligning mellem distriktet Erholms produktionsniveau og Gudbjerg/Broholm-niveauet.

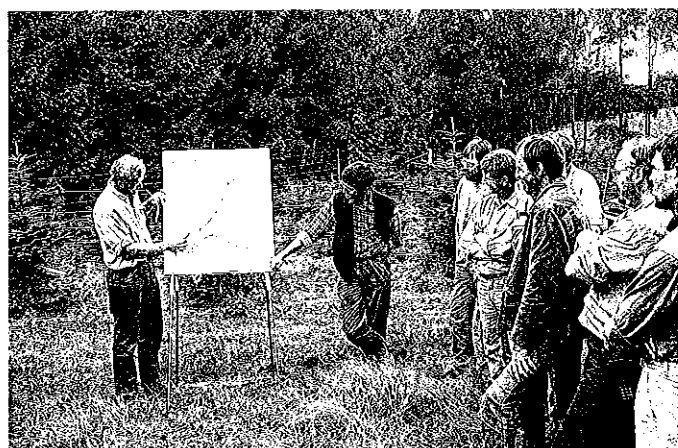
Materialet fra Gudbjerg og Broholm bygger på historiske data fra tilsammen 90-100 ha indsamlet over en længere årræk-

ke. I dag ligger de to distrikters produktionskurver ca. 5-10% højere.

Erholms produktionskurver (over højden 5 m) bygger på datamateriale fra perioden 1980-1991 ialt ca. 5 ha. Bevoksningerne, der indgår, er stort set ensaldrende (plantet i 1962-1964), men højdeudviklingen har været meget forskellig. Produktionskurven under højden 5 m dækkes ligeledes 5 ha, hvor klippingen starter tidligt og som ovenfor beskrevet.

Af figur 4 fremgår, at Erholms produktionskurve ligger på et betydeligt højere niveau end Broholm/Gudbjerg-kurverne. På ekskursionen blev der “boret” meget i måden, C.T. havde opgjort den klippede mængde og arealet, idet kurverne er så forskellige, at det umiddelbart er svært ikke at være skeptisk. C.T. forklarede, at den klippede mængde svarede til de pågældende bevoksninger. Arealet var blevet opgjort som bevokset areal. Grænsen til tilstødende bevoksninger var blevet trukket midt i et evt. spor. Eventuelle huller i bevoksningerne var blevet

“Figur 5. Claus Thomsen, Erholm svarer på spørgsmål fra forsamlingen. Figuren svarer til den i figur 4 gengivende.”

“Figur 6. På træer i flere yngre klippebevoksninger var det muligt at iagttage alvorlige såkaldte klimaskader. Skaderne optræder flere steder ganske voldsomt i år og skyldes formentlig udtørring.”

